

فهرست مطالب

سخن چاپ جدید.....	۱۱
گام نخست: کلیات (اقدامات ملل متحد و مفاهیم حقوق بشر).....	۱۵
پیش درآمد.....	۱۵
گفتار نخست: اقدامات ملل متحد و تقویت حقوق بشر.....	۱۷
الف- منشور قبل از اعلامیه.....	۱۷
ب- کمیسیون حقوق بشر.....	۱۹
دوره‌های فعالیت کمیسیون.....	۲۰
پایان کار کمیسیون و آغاز شورا.....	۲۱
پ- تشکیل کنفرانس ها.....	۲۲
پ-۱- کنفرانس تهران.....	۲۲
پ-۲- کنفرانس جهانی وین.....	۲۳
پ-۳- کنفرانس هزاره سوم ملل متحد.....	۲۳
گفتار دوم: اعلامیه حقوق بشر و ویژگیهای آن.....	۲۵
۱. آرمان مشترک.....	۲۵
۲. اعلامیه جهانی حقوق سخت است.....	۲۶
۳. استناد در محاکم بین‌المللی.....	۲۹
۴. ارزش مداری و دوری از شاخصه‌ها و روشها.....	۳۱
گفتار سوم: مفاهیم و قلمرو حقوق بشر.....	۳۳
حقوق بشر و حقوق جزا.....	۳۴
مهمترین ویژگیهای حقوق بشر.....	۳۶
دسته بندی حقوق بشر.....	۴۱
اصطلاحات کاربردی در حقوق بشر.....	۴۵
معافیت از اجرای حقوق بشر.....	۴۷
الف- محدودیت قانونی اجرای حقوق بشر.....	۴۷
ب- قاعده حق انحراف اضطراری.....	۴۹
اسناد و مفاهیم حقوق بشری.....	۵۴
مبحث اول: منشور و اعلامیه.....	۵۴
مبحث دوم: حقوق بشر و حقوق شهروندی.....	۵۵
مبحث سوم: حقوق بشر دوستانه.....	۵۷

- گام دوم: اسلام و فلسفه حقوق بشر ۶۳
- گفتار نخست: فلسفه حقوق بشر ۶۳
- چرا فلسفه حقوق بشر ۶۳
- فلسفه حقوق بشر و مسائل آن ۶۶
- بند اول: ویژگی مسائل فلسفه حقوق بشر ۶۷
- بند دوم: رابطه حقوق بشر و فلسفه حقوق بشر ۶۹
- گفتار دوم: حقوق بشر و اسلام ۷۱
- متفکرین حقوق بشر اسلامی ۷۲
- تعریف حقوق بشر در اسلام ۷۵
- کشورهای اسلامی و اعلامیه جهانی ۷۷
- رویگردانی کشورهای اسلامی از اعلامیه جهانی ۷۸
- اعلامیه قاهره ۸۰
- ادغام اعلامیه قاهره در نظام داخلی ۸۱
- گام سوم: شرح مواد اعلامیه و گذری بر دیدگاه اسلام ۸۳
- ماده ۱ (برابری و برادری) ۸۴
- حقوق منفی و حقوق بنیادین ۸۶
- کرامت ذاتی و مسئله تفاوتها ۸۶
- کرامت ذاتی و تفاوت های جسمی ۸۸
- مسئولیت برادری و وجدان جمعی ۸۹
- وجدان و عقل ۸۹
- اعلامیه قاهره و مسئله برابری و برادری ۹۱
- برابری در قرآن ۹۲
- برادری در قرآن ۹۳
- ماده ۲ (منع تبعیض) ۹۴
- تمایز یا تبعیض ۹۵
- تبعیض (برتری ناروا) چیست؟ ۹۶
- غیر قانونی بودن تبعیض ۹۷
- تبعیض عاطفی و تبعیض مثبت ۹۸
- گستره تبعیض ۹۹
- عامل، سبب و مورد تبعیض ۱۰۰
- اسباب تبعیض ۱۰۱
- سرزمین غیر خود مختار و سرزمین تحت قیمومت: ۱۰۱

فهرست مطالب □ ۷

اسلام و مسئله تبعیض	۱۰۴
ماده ۳ (حق حیات و امنیت)	۱۰۶
الف - حق حیات	۱۰۶
ب- حق آزادی	۱۱۳
ت- حق امنیت فردی	۱۱۶
ماده ۴ (منع بردگی و بندگی)	۱۱۷
مفهوم و تاریخچه برده داری	۱۱۸
برده داری در تورات	۱۱۹
برده داری در هندوئیسم	۱۲۰
برده داری مدرن	۱۲۳
برده داری در اسلام	۱۲۶
ایران و برده داری	۱۲۸
ماده ۵ (منع شکنجه و تحقیر)	۱۳۱
مفهوم شکنجه	۱۳۳
دیدگاه اسلام در مورد شکنجه	۱۳۴
منع شکنجه در نظام حقوقی ایران	۱۳۶
ماده ۶ (حق به رسمیت شخصیت حقوقی)	۱۳۹
مفهوم شخص	۱۴۰
اسلام و شناسائی شخصیت فرد	۱۴۳
شخصیت حقوقی اقلیت های مذهبی	۱۴۴
ماده ۷ (حق برخورداری از حمایت قانون)	۱۴۵
تبعیض منفی و تحریک به تبعیض	۱۴۶
تبعیض مثبت	۱۴۷
مخاطب اصل عدم تبعیض	۱۴۸
اسلام و تساوی در برابر قانون	۱۴۹
ماده ۸ (حق دسترسی به عدالت)	۱۵۱
جبران خسارت در اسلام و ایران	۱۵۳
ماده ۹ (منع بازداشت خودسرانه)	۱۵۵
خودسرانه بودن بازداشت	۱۵۵
ناپدید شدن اجباری	۱۵۶
حقوق فرد بازداشت شده	۱۵۷
بازداشت در اسلام و حقوق ایران	۱۵۸
ماده ۱۰ (حق به دادرسی منصفانه)	۱۶۰

۸ □ اسلام و حقوق بشر (دوره مقدماتی)

- ۱۶۱ ..... مفهوم مضیق دادرسی منصفانه
- ۱۶۲ ..... مفهوم موسع دادرسی منصفانه
- ۱۶۴ ..... منصفانه بودن محاکم در اسلام و ایران
- ۱۶۶ ..... اصل علنی بودن محاکمات
- ۱۶۸ ..... ماده ۱۱ (حق بی گناه شمرده شدن)
- ۱۶۹ ..... عدم عطف بما سبق شدن قانون
- ۱۷۰ ..... اسلام و اصل قانونی بودن جرم
- ۱۷۱ ..... اصل برائت در حقوق ایران
- ۱۷۲ ..... ماده ۱۲ (حق خلوت)
- ۱۷۳ ..... محدودیت حق خلوت
- ۱۷۵ ..... حق خلوت در اسلام
- ۱۷۶ ..... حق خلوت در نظام حقوقی ایران
- ۱۷۷ ..... ماده ۱۳ (حق تردد و سفر)
- ۱۷۸ ..... کوچ اجباری
- ۱۷۹ ..... اقامت اجباری
- ۱۷۹ ..... حق اقامت
- ۱۸۰ ..... حق سفر و اقامت در اسلام و ایران
- ۱۸۱ ..... مسافرت و اقامت زوجه
- ۱۸۴ ..... آیا داشتن محل اقامت یک حق است یا تکلیف؟
- ۱۸۵ ..... ماده ۱۴ (حق پناهندگی)
- ۱۸۶ ..... محدودیت حق پناهندگی
- ۱۸۷ ..... تعریف کنوانسیون ۱۹۵۱
- ۱۸۸ ..... اسلام و مسئله پناهندگی
- ۱۸۹ ..... ماده ۱۵ (حق تابعیت)
- ۱۹۰ ..... آثار بی تابعیتی
- ۱۹۱ ..... تابعیت زنان و کودکان
- ۱۹۱ ..... مفهوم اسلامی تابعیت
- ۱۹۴ ..... ماده ۱۶ (حق تشکیل خانواده)
- ۱۹۶ ..... ازدواج کودکان
- ۱۹۷ ..... اسلام و حق ازدواج
- ۱۹۹ ..... ماده ۱۷ (حق به مالکیت)
- ۲۰۰ ..... اموال زندانیان
- ۲۰۱ ..... مالکیت خصوصی و تصمیمات قضائی

فهرست مطالب □ ۹

۲۰۳	تساوی جنسیتی و مالکیت
۲۰۳	استثنائات بر حق مالکیت
۲۰۴	اسلام و حق مالکیت
۲۰۶	اخذ مالیات
۲۰۶	ماده ۱۸ (آزادی اندیشه و عقیده)
۲۰۷	محدودیت حق به اندیشه و مذهب
۲۰۸	آشتی مذهب و حقوق بشر
۲۰۸	نقش آزادی بخش مذهب
۲۰۹	چالش نهاد مذهب
۲۱۰	وابستگی حق به مذهب
۲۱۱	اندیشه، وجدان و مذهب
۲۱۵	ماده ۱۹ (آزادی بیان و اطلاعات)
۲۱۷	حق سکوت یا بیان
۲۱۷	محدویت آزادی بیان
۲۲۰	آزادی بیان به مثابه حق بنیادین
۲۲۰	آزادی بیان و حقوق داخلی
۲۲۲	ماده ۲۰ (آزادی اجتماعات و تجمعات)
۲۲۴	محدودیت تجمعات
۲۲۶	تجمعات و حقوق ایران
۲۲۸	ماده ۲۱ (حق مشارکت در اداره کشور)
۲۲۹	جامعه دینی و مسئله مشارکت مردم
۲۳۰	مشورت و قانون اساسی
۲۳۳	سوالات خودآزمایی برای یادگیری بیشتر
۲۳۶	سوالات تستی چهار گزینه‌ای تالیفی
۲۴۵	فهرست برخی منابع